

Przed rozpoczęciem obrad nad pkt.5 porządku posiedzenia Senatorzy udali się do Uczelnianego Centrum Informatyki w celu obejrzenia dotychczasowych efektów prac w zakresie komputeryzacji Uczelni.

ad 5/

Po wznowieniu obrad jako pierwszy głos zabrał Przewodniczący Zespołu Koordynacyjnego d/s Komputeryzacji Uczelni prof.E.Nawarecki, który przedstawił krótki komentarz do wcześniej rozdanych materiałów informacyjnych. W toku dyskusji, w której szczegółowych wyjaśnień udzielali zaproszeni na posiedzenie Senatu Członkowie Zespołu, głos zabrali m.in Prof.M.Noga, który poinformował o Inicjatywie Akademickiej IBM, w którą AGH jest sygnatariuszem tego porozumienia. W ubiegłym roku, z inicjatywy IBM, MEN rozpoczęło rozmowy nt wyposażenia naszego resortu w odpowiedni sprzęt i oprogramowanie dla wykonywania obliczeń naukowych oraz wspomagania dydaktyki i przetwarzania danych. Został powołany Komitet Koordynujący, w skład którego z ramienia naszej Uczelni wchodzi: prof. J.Mościński i prof.M.Noga. W wyniku pracy tego Komitetu doszło do sfinalizowania tego porozumienia i Polska otrzymała na okres trzech lat komputer IBM 3090, który jest zainstalowany w Centrum Obliczeniowym Uniwersytetu Warszawskiego. Instalacja została tak opracowana, że Uczelnie, które podpisały to porozumienie /jest ich 14/ mają prawo korzystać z niego bądź bezpośrednio w Centrum, bądź w najbliższym czasie /styczeń-luty 1992/ poprzez sieć podłączoną do tego komputera. Jest to ta sama sieć, na której w tej chwili jest realizowane połączenie sieci komputerowej ERN-u. Będzie wymagało to pewnego przekonfigurowania "hardwer"-owego i "softwer"-owego które aktualnie się w tej chwili odbywa. MEN, mimo ciężkiej sytuacji finansowej, wyasygnowało pod koniec roku na ten cel odpowiednie sumy na zakup tego oprogramowania sieciowego. W związku z tym, bezpośrednio z terminala w UCI w pierwszym etapie, a w przyszłości Ci, którzy zainstalują własne terminale będą mogli dostać się bezpośrednio do komputera w Warszawie. W ramach tej Inicjatywy strona polska zobowiązała się do realizacji pewnych prac, początkowo o charakterze badawczym obecnie o znacznie poszerzonym zakresie. W pracach tych zawarte są m.in.tematy które mogą zainteresować AGH. Ogólnie mówiąc są to tematy z zakresu ochrony środowiska, systemów bibliotecznych i różnych systemów edukacyjnych. Szczegóły dotyczące tych prac zostaną ustalone w najbliższym

czasie. Do realizacji tego zagadnienia został powołany zespół sterujący, w skład którego ze strony polskiej wchodzi prof. Hofmop z UW, prof. Bem z Politechniki Wrocławskiej, prof. Celary z Politechniki Poznańskiej i prof. M. Noga z AGH. W styczniu 1992 zostanie ustalony szczegółowy harmonogram prac w tym zakresie. W dalszym ciągu swojej wypowiedzi prof. M. Noga udzielił wyjaśnień dotyczących systemu bibliotecznego, który między innymi jest dyskutowany na dzisiejszym posiedzeniu Senatu. W Krakowie, co najmniej od 2 lat, z inicjatywy głównie UJ prowadzone są rozmowy dot. zakupu odpowiedniego systemu /nie ma bowiem możliwości stworzenia własnego takiego systemu/. Na świecie funkcjonuje bardzo wiele tego typu systemów, w zależności od sprzętu jakim się dysponuje, od wielkości bibliotek i środowiska w jakim one funkcjonują. Biblioteka Jagiellońska posiadająca odpowiednie fundusze z fundacji zachodniej na zakup takiego systemu obecnie prowadzi pertraktacje i poszukuje najbardziej optymalnego. Zdaniem dyskutanta problem ten powinien być rozwiązany w skali środowiska, mianowicie powinien być zakupiony taki system, który mógłby być zainstalowany we wszystkich bibliotekach uczelni krakowskich i innych placówkach naukowych. Umożliwiłoby to bowiem sprawne i skuteczne wykorzystanie takiego systemu. Dla zrealizowania tej koncepcji niezbędne jest jednak porozumienie pomiędzy Uczelniami, ponieważ w przypadku podjęcia decyzji wyłącznie przez UJ spowoduje konieczność dostosowywania się innych Uczelni m.in. AGH, co oczywiście pociągnie za sobą dodatkowe koszty. Dlatego na szczereblu przynajmniej Kolegium Rektorów Szkół Wyższych należałoby przedstawić powyższe postulaty pod adresem UJ. Praktyczna realizacja takiej propozycji jest możliwa, ponieważ można ją oprzeć na komputerach IBM 43, których obecnie w Krakowie jest 3, tym bardziej że jeśli chodzi o rozwój sieci komputerowej, to jest on obecnie na etapie umożliwiającym w przyszłym roku komunikację wszystkich uczelni. W związku z powyższym prof. M. Noga uważa takie rozwiązanie za najsluszniesze i proponuje wystąpienie z taką inicjatywą do UJ. Dziekan W. Mitkowski zwrócił uwagę na konieczność odpowiedniego przeszkolenia pracowników mających dostęp do tego systemu oraz ustalenia mocy prawnej zabezpieczenia otrzymywanych dokumentów. Dziekan J. L. Lewandowski zdając sobie sprawę z konieczności i celowości komputeryzacji, wystąpił z zapytaniem, jakie są możliwości, aby UCI

wykorzystać również w celach zarobkowych na rzecz Uczelni. Zdaniem fachowców komputer jest prawidłowo wykorzystany jeżeli jest eksploatowany w 80%. Brak jest tego typu danych odnośnie UCI, ale w trakcie "zwiedzania" Ośrodka spotkał się z opinią, że możnaby np. wynajmować te sale i to za niezłe pieniądze. Dlatego wnioskuje o rozważenie również tego elementu ze względu na trudności finansowe stojące przed Uczelnią, a przynajmniej na zrekompensowanie pewnych nakładów, które są zawarte w przedłożonych propozycjach.

Dr J. Lasocki zabierając ponownie głos zwrócił uwagę na zagadnienia związane z opiniowaniem zakupów komputerowych. Sprzęt komputerowy jest drogi, produkowany przez różne firmy i masowo wykorzystywany. W związku z powyższym wystąpił z wnioskiem, przedstawionym również na forum Zespołu, aby sprawy te przedstawić pod uchwałą Senatu i jednoznacznie je uregulować. Zdając sobie sprawę z niepopularności tego poglądu uzasadnił jego słuszność przedstawiając argumenty "za" i "przeciw".

Stud. T. Malkiewicz wystąpił z zapytaniem jaki będzie dostęp studentów do tej sieci, a konkretnie w kwestii poczty elektronicznej i biblioteki, czy będzie to dostęp bezpośredni, czy wyłącznie przez operatorki, które bywają mniej kompetentne.

Prof. J. Mościński przedstawił krótką historię /od lat 80/ możliwości zakupów sprzętu komputerowego, jego ilości i jakości. W wyniku tego procesu, który możnaby nazwać polityczno-technicznym, Polska zaopatrzyła się w sprzęt, który w wielu przypadkach nie nadaje się do tych celów, do których jest stosowany. Obecnie na zachodzie pracuje się już w innych systemach, w związku z czym całą Polskę, nie tylko AGH czeka w najbliższym czasie proces zmiany tych systemów i jest to proces nieunikniony. Wiąże się z tym również konieczność wymiany sprzętu, a to powinno być skoordynowane w celu uniknięcia obecnie zbędnych wydatków na sprzęt typu PC, a w przyszłości kłopotów związanych z synchronizacją sieci. Obecny system zakupów nie jest niestety tego gwarancją.

Prof. J. Janowski wystąpił z wnioskiem, aby przedstawiony projekt uchwały uzupełnić o nazwisko osoby odpowiedzialnej za realizację docelowej wersji komputerowego systemu dla Biblioteki Głównej /ostatni akapit na pierwszej stronie uchwały/ oraz poprosił o odpowiedź, w jakim

stopniu ten przyszły system koreluje z początkiem strony drugiej, gdzie mowa jest o bieżącym prowadzeniu prac w Bibliotece, aby nie powtórzyły się niedociągnięcia, które obecnie wystąpiły przy systemie "dziekanat".

Na wynikłe w toku dyskusji problemy i pytania prof.E.Nawarecki udzielił następującej odpowiedzi:

- w zakresie komputeryzacji administracji i stwierdzenia czy fakt, że jest to system dostosowany do obecnej struktury Uczelni nie będzie miał negatywnych skutków na przyszłość wyjaśnił, że po pierwsze trudno sobie wyobrazić aby praca systemu informatycznego, który ma być przydatny odbywała się w innej strukturze niż obecnie obowiązująca, a po drugie oczywiste jest, że system ten będzie w miarę zmian strukturalnych, możliwości finansowych Uczelni i potrzeb modyfikowany,
- w zakresie systemu bibliotecznego wyjaśnień udzielił już prof.M.Noga w swojej wypowiedzi, natomiast działania bieżące /początek drugiej strony projektu uchwały/ są to działania zmierzające do wykorzystania sprzętu już istniejącego w Bibliotece przede wszystkim do skatalogowania zbiorów bibliecznych, które będzie użyteczne niezależnie od tego, jaki system będzie używany.

Uzupełnił również swoją poprzednią wypowiedź z początku obrad o stanowisko Zespołu d/s Komputeryzacji w zakresie przystąpienia Uczelni do powstającej Fundacji Naukowej Sieci Akademickiej. Zgodnie z jednomyślną opinią Zespołu przystąpienie do Fundacji jest naturalną koniecznością, co zresztą było przewidywane w projekcie budowy sieci.

Następnie doc.T.Szmuc poinformował Senatorów o aktualnym stanie systemu "Dziekanat". System ten powstał przed kilku laty, został opracowany w starej technologii, tzn. jest to program pracujący pod programem DOS, właściwie wielodostęp jest tam sztucznie tworzony, co stwarza cały szereg problemów natury technicznej, które wynikają z faktu, że system ten powstał w takich a nie innych realiach. W tamtym okresie z jednej strony nie były tak szeroko dostępne inne systemy, a z drugiej strony były duże wymagania oszczędnościowe. System składa się z trzech modułów: pierwsze dwa dotyczą obsługi dziekanatu a kolejny, z tym stowarzyszony jest to tzw. pomoc materialna. Ten ostatni moduł jest obecnie całkowicie nieaktualny - uległy zmianie przepisy i zasady przyznawania tej pomocy. Natomiast jeśli chodzi o sam system "Dziekanat"

struktura tego programu jest bardzo sztywna. Podstawowym pojęciem jest program studiów, który w zasadzie jest trudno zmienić; można stworzyć dodatkowe kopie, ale jest to utrudnione. Stąd np. obsługa studentów indywidualnych wymaga specjalnej procedury. Jest to bardzo trudne. Ponieważ w chwili obecnej jednym z podstawowych trendów jest indywidualizacja programu studiów, już sam ten fakt stwarza dodatkowe komplikacje jeśli chodzi o przydatność tego systemu. Kolejna uwaga dotyczy tzw. programów pomocniczych. System jest w miarę prosto obsługiwany, dlatego że wybór poszczególnych funkcji dokonywany jest z makiety, która ukazuje się na ekranie poprzez naciśnięcie klawiszy w związku z czym wymagana jest tylko umiejętność wprowadzania informacji tekstowej i wyboru odpowiedniej opcji. W związku z tym niejasna jest uwaga, że system jest trudny w obsłudze. Zdaniem doc. T. Szmucia jest on łatwy. Natomiast pojawiają się poważne problemy w sytuacji, gdy coś się stanie tzn. dostawca programu z wielu powodów nie dostarczył tzw. programów konserwujących bazy. Jednym z tych powodów jest fakt, że korzystanie z tych programów jest bardzo skomplikowane - w tym momencie dały o sobie znać ograniczenia sprzętowe i technologiczne. W związku z powyższym wynikła konieczność otoczenia opieką tych dziekanatów, które mają założone bazy i które korzystają z tego systemu. Stąd też propozycja, zaakceptowana przez Prorektora Garlickiego, aby przedłużyć na rok umowę z firmą ABAKO dotyczącą tej opieki. Na zakończenie swojej wypowiedzi doc. T. Szmuc przedstawił generalną uwagę: Zespół Koordynacyjny d/s Komputeryzacji zorganizował spotkanie z użytkownikami tego systemu i przedstawione powyżej uwagi stanowią właściwie wnioski do ich wypowiedzi. Nie mniej należy powiedzieć, że konstrukcja systemu stawia pewne wymagania użytkownikom. Są to tzw. punkty kontrolne służące sprawdzeniu, czy wszystkie dane zostały wprowadzone do systemu czy też nie. Stąd wynikają pewne narzekania ze strony użytkowników typu: "nie mogę wydrukować protokołu zaliczeń, gdyż system mi to uniemożliwia". Uniemożliwia dlatego, że nie wszystkie przedmioty zostały zaliczone. Taka jest konstrukcja systemu. Następnie doc. T. Szmuc, w oparciu o przesłane Senatorom pisemne materiały przedstawił propozycję nowego systemu "Dziekanat"; głównym powodem jego powstania była sztywność obecnego systemu, w którym bardzo trudno wprowadza się wszelkie modyfikacje. Postanowiono zatem zaproponować

utworzenie nowego systemu tak, aby z jednej strony miał poszerzone funkcje, był przydatny i współpracował z siecią, jak również aby był tzw. systemem otwartym, tzn. aby można było w miarę łatwo wprowadzać w nim zmiany. Warunki te spełnia technologia UNIX/INFORMIX, w której zostanie przygotowany projekt systemu.

Prof. T. Florkowski wystąpił z wnioskiem, aby ktoś w Uczelni, np. UCI, wydawał biuletyn informacyjny nt. komputeryzacji, programów, ciekawostek, możliwości jakie stwarza komputeryzacja.

Dziekan A. Skorupa wystąpił z wnioskiem o przeprowadzenie, przed opracowaniem projektu, konsultacji z Dziekanami Wydziałów, które pracują w obecnym systemie "Dziekanat" oraz przeprowadzenie komputeryzacji administracji centralnej i Kwestury z uwzględnieniem dostępu do tych danych dla Wydziałów. Zdaniem Dziekana budowa sieci powinna stanowić trzeci w kolejności punkt do realizacji.

Prof. A. Długosz ponownie wystąpił z zapytaniami:

- po pierwsze, czy Senat wyraża w takim razie opinię, że dotychczasowy system "Dziekanat" należy "rozgrzeszyć" i więcej się nim nie zajmować?
- po drugie, czy proponowany nowy system da możliwość np. Panu Rektorowi korzystania z tych danych, czy też będzie on stanowił zamknięty obieg w obrębie dziekanatu; w dotychczasowej dyskusji nie wykazano bowiem, że usprawni to obieg informacji,
- po trzecie, czy wprowadzenie nowego systemu spowoduje zmniejszenie stanu zatrudnienia?

Ad vocem Rektor J. Janowski wyjaśnił:

- po pierwsze to co dotychczas zostało zrobione nie jest "wyrzucone", ponieważ jest to zbiór danych, który będzie wykorzystany jako podstawa nowego systemu,
- po drugie, oczekiwane efekty wprowadzenia systemu są takie, że każdy upoważniony do tego na swoim odcinku przedstawiciel władz Uczelni będzie mógł zainstalować terminal u siebie na biurku i korzystać z danych całego systemu,
- po trzecie, obecnie jesteśmy na etapie przejściowym, w którym nawet może nastąpić okresowe zwiększenie zatrudnienia; jednocześnie Rektor przypomniał, że zgodnie z wydanym Zarządzeniem Rektora z dniem 1.09.91 wszystkie dziekanaty zostały zobowiązane do prowadzenia ewidencji studentów I roku systemem komputerowym. co zdaniem Rektora pociąga za sobą również fakt, że z dniem tym obligatoryjnym wymogiem

kwalifikacyjnym przy przyjmowaniu na pracownika dziekanatu jest umiejętność obsługi urządzenia komputerowego w zakresie, w jakim wymaga tego praca w dziekanacie. Jest to po prostu od września br warunek kwalifikacyjny dla tej grupy pracowników. W związku z powyższym, docelowo spowoduje to znaczne obniżenie zatrudnienia pracowników administracji.

Dr J. Lasocki, nawiązując do wypowiedzi Dziekana A. Skorupy wyjaśnił, że nie ma technicznej możliwości komputeryzowania Uczelni w takiej kolejności, jaką wymienił Pan Dziekan. Terminal w dziekanacie ma być połączony z komputerem węzłowym tzw. "dziekanatowym" lub "wydziałowym", a ten z kolei ma być połączony z komputerem centralnym, w którym zawarte będą pozostałe dane (finansowe, kadrowe itp.). W ten sposób dziekan będzie mógł korzystać ze wszystkich danych, oczywiście w zakresie otrzymanych uprawnień. Właśnie do prawidłowego usprawnienia obiegu informacji niezbędna jest sieć. Prof. J. Janowski wystąpił z wnioskiem, aby nie przenosić na forum Senatu dyskusji technicznej, tym bardziej, że sądząc po głosach w tej dyskusji wielu dyskutantom niezbędne byłoby doksztalcenie się w zakresie korzystania z dobrodziejstw komputeryzacji lub powołanie w tym zakresie doradców.

Prof. J. Mościński podkreślił również fakt, że sieć ma przede wszystkim znaczenie naukowe, a nie pomoc w zarządzaniu Uczelnią. Usprawnienie działalności naukowej jest rzeczą pierwszorzędą, a działalności administracji - drugorzędą.

Ad vocem prof. A. Skorupę wyjaśnił, że niestety, ale jest jest odmiennego zdania - obecna rzeczywistość, w związku z decentralizacją zarządzania od dnia 1.01.92r., wymusza niejako usprawnienie w pierwszej kolejności tej dziedziny działalności.

Doc. M. Handke wystąpił ponownie z zapytaniem, dlaczego niektóre budynki zostały pominięte w wykazie w przedstawionych materiałach. Doc. K. Zieliński, autor projektu w odpowiedzi przeprosił wszystkich za błędy drukarskie, jakie wkrały się w dane zawarte w materiałach. Intencją autorów projektu jest podłączenie wszystkich budynków, wszystkich wydziałów do sieci. Wyjaśnił również sposób przygotowywania tych materiałów.

Prof. J. L. Lewandowski również wystąpił z powtórnym zapytaniem pod adresem UCI, czy widzą jakieś możliwości zarobienia pieniędzy.

Odpowiedzi udzielił prof. J. Janowski, który zwrócił uwagę na możliwość oszczędności przede wszystkim w ten sposób, aby w miejsce chaotycznego zakupu aparatury komputerowej skoncentrować się na działaniach zmierzających do podłączenia się do sieci i korzystania z jej całego zasięgu przy jak najmniejszych nakładach finansowych. To powinien być ten pierwszy etap. Natomiast oczywiste jest, że w przyszłości UCI musi zacząć zarabiać na sobie, co zresztą dyskutowano w trakcie dzisiejszej wizyty w Centrum i takie są oczekiwania Rektora od władz UCI. Podkreślił również, że jego zdaniem cel stworzenia sieci w akademii zostanie osiągnięty, jeżeli z jednej strony jako profesor będzie mógł uzyskać np. z Berkeley informacje o interesującej publikacji, a nawet drogą telefaxową otrzymać ją w ciągu krótkiego czasu, a z drugiej strony jako Rektor będzie mógł uzyskać wszelkie potrzebne do zarządzania dane bez korzystania z przestarzałych dyspeczerok. Stwierdzenie to niech będzie podsumowaniem tej burzliwej i gorącej dyskusji.

Przed przystąpieniem do głosowania nad przedłożonym projektem uchwały Rektor wystąpił z wnioskiem o wprowadzenie następujących poprawek:

- w ostatnim akapicie pierwszej strony uchwały, na końcu zdania dopisać nazwisko osoby odpowiedzialnej - na wniosek prof. E. Nawareckiego (po konsultacji w Zespole) dopisano : "pod nadzorem dr W. Bobrzyńskiego",
- na początku drugiej strony, po słowie "nad", w miejsce dotychczasowego zdania wpisać:
"skatalogowaniem zbiorów potrzebnych również dla dalszego skomputeryzowania sieciowego Biblioteki, w oparciu o dostępne środki".

Oba wnioski przyjęto.

W głosowaniu jawnym, przy 4 głosach wstrzymujących się Senat przyjął przedłożoną uchwałę w sprawie działań dotyczących komputeryzacji Uczelni. Pełny tekst tej uchwały stanowi załącznik do niniejszego protokołu.